

ตัวละครหญิงกับความระทมทุกข์จากความรุนแรงทางเพศ ในงานเขียนของเสาวรี¹

ศุภลักษณ์ หอมชื่น²

นันท์วัลย์ สุนทรภาระสถิตย์³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นกับตัวละครหญิงในงานเขียนของเสาวรี ทั้งในด้านผลกระทบที่เกิดกับตัวละครและการวิพากษ์มายาคติของสังคม จากการศึกษาพบว่า ผลกระทบสำคัญที่เกิดกับตัวละครหญิงก็คือ ความทุกข์ทรมานจากการหลอกลอนของเหตุการณ์เลวร้ายในอดีต ยิ่งไปกว่านั้นผลกระทบทางใจดังกล่าวยังส่งผลให้ตัวละครหญิงสูญเสียบทบาทของความเป็นแม่ นอกจากนี้สังคมยังเป็นผู้สร้างบาดแผลให้แก่ตัวละครหญิงที่ถูกกระทำ ด้วยการใช้นิยามผู้หญิงดีคือผู้หญิงบริสุทธิ์มาตัดสินและประเมินค่า เช่นเดียวกับกระบวนการยุติธรรมที่ถูกกระทำผ่านสายตาของผู้ชายและปฏิบัติต่อเรือนร่างของเหยื่อในฐานะวัตถุพยานที่ปราศจากมิติด้านอารมณ์ความรู้สึก การเรียกร้องความเป็นธรรมทางกฎหมายจึงเป็นการซ้ำเติมความเจ็บปวดให้ผู้หญิง ในส่วนของการวิพากษ์มายาคติของสังคม เสาวรีใช้องค์ประกอบวรรณกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิพากษ์ ทั้งการสร้างตัวละครเหยื่ออาชญากร และฉากเวลาและสถานที่ที่ต่างไปจากภาพเหมารวมของเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศที่ปรากฏในสังคม

คำสำคัญ: ความรุนแรงทางเพศ, การข่มขืน, ผู้หญิง, เสาวรี, ปัญหาสังคมในวรรณกรรม

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตเรื่อง “การศึกษาปัญหาสังคมในงานเขียนของเสาวรี”

² หน่วยงานผู้แต่ง: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อีเมล: preempreeem38@gmail.com

³ หน่วยงานผู้แต่ง: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อีเมล: nandawan.sun@gmail.com

Female Characters and Suffering from Sexual Violence in Saowari's Literary Works⁴

Supalak Homchuen⁵

Nandawan Sunthornparasathit⁶

Abstract

This article aims to study the sexual violence inflicted on female characters in Saowari's works, both in terms of the impact on the characters and criticizing social myths. The result shows that the significant effect on female characters is suffering haunting of the past. Moreover, such psychological effects resulted in the female characters losing their sense of mother. In addition, society is traumatizing the female characters who are sexually abused, by using the value of a good woman, a pure woman, to judge and evaluate them. While justice from men's view treats victim's body as tangible evidence without any emotional dimension, thus, the demanding justice becomes inflicting pain on women. For criticizing the social myths, Saowari's uses literary elements as an important tool, namely victim-criminal characters and time and place which are different from the stereotype of sexual violent event in the society.

Keywords: sexual violence, rape, women, Saowari, literature and society

⁴ This article is a part of a thesis titled: "A study of social problem image in Saowari's literary works".

⁵ Affiliation: Department of Thai, Faculty of Arts, Silpakorn University, E-mail: preempreeem38@gmail.com.

⁶ Affiliation: Department of Thai, Faculty of Arts, Silpakorn University. E-mail: nandawan.sun@gmail.com

1. บทนำ

ความรุนแรงทางเพศเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับทุกสังคม *ประมวลศัพท์และความรู้สิทธิมนุษยชน เล่ม 2 ศัพท์สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนศึกษา* ได้ให้นิยามความรุนแรงทางเพศ หรือ Sexual Violence ว่า หมายถึง การกระทำที่ใช้ความรุนแรงต่อบุคคลอันมีพื้นฐานมาจากเพศสัมพันธ์หรือมีวัตถุประสงค์ทางเพศ ส่วนใหญ่เหยื่อของการกระทำมักเป็นผู้หญิง ซึ่งไม่ขึ้นกับวัย ฐานะ อาชีพ หรือสภาพทางกาย เนื่องจากค่านิยมหรือเจตคติทางสังคมที่ถือว่าผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง จึงเป็นสาเหตุหลักของการใช้ความรุนแรงทางเพศกับผู้หญิง นอกจากนี้รูปแบบของความรุนแรงทางเพศมักเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเพศ เช่น การกระทำอนาจาร การลวนลามทางวาจาหรือทางกาย ตลอดจนการข่มขืนกระทำชำเราโดยใช้กำลังประทุษร้าย และการข่มขืนกระทำชำเราแล้วฆ่า เป็นต้น (Wichai et al 2013, 192) จากบทนิยามอาจกล่าวได้ว่าความรุนแรงทางเพศเป็นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงซึ่งมีความอ่อนแอในเชิงเพศสรีระและได้รับความไม่เท่าเทียมในความสัมพันธ์ระหว่างเพศในสังคมชายเป็นใหญ่ ด้วยเหตุนี้ปัญหาความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงจึงเป็นปัญหาที่ปรากฏได้ในทุกสังคม

วรรณกรรมเป็นพื้นที่หนึ่งในการแสดงออกของสังคม การนำเสนอปัญหาสังคมจึงปรากฏหรือสอดแทรกอยู่ในวรรณกรรมเสมอ ปัญหาความรุนแรงทางเพศก็เช่นกัน ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือความรุนแรงจากการข่มขืนกระทำชำเรา ในบทความวิจัยเรื่อง *ความเจ็บที่ส่งเสียง: ผู้หญิงกับความรุนแรงทางเพศในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย* ของชุตินา ประภาศวุฒิสาร (Chutima 2009) ได้ศึกษาความรุนแรงทางเพศจากกรณีที่ตัวละครเอกหญิงถูกข่มขืนโดยพิจารณาควบคู่ไปกับกลวิธีการเล่าเรื่องในนวนิยาย 3 เรื่อง คือ *ล่า มุมปากโลก* และ *ลับแลลายเมฆ* ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงบทบาทของวรรณกรรมในฐานะพื้นที่ที่เปิดเผยเรื่องที่ไม่อาจเล่าได้ในสังคมอย่างเรื่องการข่มขืน นวนิยายได้ทำหน้าที่บอกเล่าประสบการณ์ความเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและจิตใจที่เกิดจากการถูกข่มขืน โดยเฉพาะด้านจิตใจที่ยังไม่ถูกพิจารณาในกฎหมายกระทำชำเรา ซึ่งเน้นแต่ความรุนแรงทางร่างกาย ชุตินาวิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่องเพื่อตีความความรู้สึกและความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงที่ถูกข่มขืนเพื่อแสดงให้เห็นมายาคติและอคติทางเพศ ตลอดจนความเป็นธรรมที่มีหลากหลายแง่มุม และไม่สามารถเลือกมองได้เพียงแค่แง่มุมของกระบวนการยุติธรรม อาจกล่าวได้ว่า งานวิจัยชิ้นนี้แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของปัญหาความรุนแรงทางเพศจากการถูกข่มขืนที่นำเสนอผ่านนวนิยาย ซึ่งกระตุ้นให้วนกลับไปพิจารณาความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นในสังคม อีกทั้งยังจุดประกายให้การศึกษาความรุนแรงทางเพศในงานของนักเขียนคนอื่น ๆ

เสาวรีเป็นนักเขียนหญิงคนหนึ่งที่กำลังกล่าวถึงปัญหาความรุนแรงทางเพศโดยเฉพาะการข่มขืนในงานของเธอมาตั้งแต่ปี 2535 ในเรื่องสั้น “เสียงแห่งความตาย” และยังคงนำเสนออย่างต่อเนื่องในเรื่องสั้น “แม่น้ำ” และ “ดวงดาวยังอยู่บนฟ้าและจะอยู่บนฟ้าตลอดไป” ในปี 2538 และ 2557 ตามลำดับ นอกจากเรื่องสั้นแล้วเสาวรียังเขียนนวนิยายที่มุ่งเน้นถึงปัญหาการข่มขืนโดยเฉพาะ คือ นวนิยายเรื่อง *ผู้หญิงกลางแดด* ที่เผยแพร่ในปี 2546 จะเห็นว่าจากปี 2535 จนถึง 2557 กว่า 20 ปีในการผลิตผลงาน เสาวรีเลือกนำเสนอปัญหาความรุนแรงทางเพศจากการข่มขืนอยู่เป็นระยะ แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ด้วยอาชีพประจำของเสาวรีที่เป็นพยาบาล จึงอาจทำให้เธอได้มีโอกาสพบเห็นความบอบช้ำของผู้หญิงที่ถูกข่มขืนทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เธอมุ่งมั่นนำเสนอปัญหาความรุนแรงทางเพศจากการถูกข่มขืนอย่างต่อเนื่องเช่นนี้ก็ว่าได้

แม้ว่าจะมีนักเขียนจำนวนมากที่เขียนถึงปัญหาความรุนแรงทางเพศจากการถูกข่มขืน แต่น้อยคนนักที่จะเสนอปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและเป็นประเด็นที่โดดเด่นในงานของตน บทความนี้จะจึงมุ่งศึกษาความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นกับตัวละครหญิงทั้งในด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวละคร และการวิพากษ์มายาคติของสังคมเกี่ยวกับการข่มขืน โดยใช้กลุ่มข้อมูลเป็นเรื่องสั้น

และนวนิยายของเสาวรี จำนวน 4 เรื่องดังกล่าวข้างต้น โดยมุ่งหวังว่าการศึกษานำเสนอปัญหาความรุนแรงทางเพศจากการถูกข่มขืนที่ปรากฏอย่างต่อเนื่องนี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจโดยเฉพาะต่อเหยื่อเพศหญิงให้แก่ผู้คนในสังคมได้

2. “อยู่ก็เหมือนตาย”: ความทุกข์ทรมานของชีวิตหลังจากถูกข่มขืน

ปัญหาข่มขืนกระทำชำเราเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกมาอย่างยาวนานในสังคมไทย จากข้อมูลระบบสารสนเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (CRIMES) พบว่าในแต่ละเดือนจะมีการรับแจ้งความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา เฉลี่ยเดือนละ 100-200 คดี โดยผู้กระทำผิดเหล่านี้จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีบางส่วนถูกตัดสินลงโทษจำคุกและบางส่วนไม่สามารถตัดสินโทษได้ โดยข้อมูลของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมราชทัณฑ์ พบว่า ในปี 2560 มีผู้ต้องขังด้วยโทษจากคดีข่มขืนกระทำชำเรา จำนวน 2,841 คน ปี 2561 จำนวน 2,511 คน และปี 2562 จำนวน 1,977 คน (Matichon online 2020)

ความรุนแรงทางเพศจากคดีข่มขืนปรากฏในพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ อาทิ ในปี 2556 คดีดังอย่างคดี “ไฉ่หนุ่ย ฆาตกรบ้ากาม ข่มขืนเด็กนับ 10 ราย” ถูกจับกุมจากการฆ่าข่มขืนน้องการ์ตูน อายุ 6 ขวบ ในปี 2557 คดี “พนักงานรถไฟ ฆ่าโหด ด.ญ.13 ชื่นใจ-โยนทิ้งนอกหน้าต่าง” ก็เป็นคดีข่มขืนที่โหดร้ายอีกคดีเพราะผู้ก่อเหตุเป็นทั้งพนักงานของการรถไฟและกระทำการขณะที่เหยื่อโดยสารรถไฟไปกับครอบครัว (Thairath online 2014) ไม่เพียงแต่ความรุนแรงทางกายที่เหยื่อได้รับ แต่ยังรวมถึงบาดแผลทางใจที่จะเกิดขึ้นกับเหยื่อที่รอดชีวิต ดังในกรณี “สาวเหยื่อสับเอกรฆ่าตัวตายถูกชำเราศูนย์การบิน ทบ.ลพบุรี เจอสืบจังหวัดบึงบอระเพ็ดที่เท่าไร” ที่ผู้เสียหายกลายเป็นโรคซึมเศร้าหลังจากถูกข่มขืนและพยายามจะฆ่าตัวตายเพราะกลัวจะไม่ได้รับความเป็นธรรมจากศาล (MGR online 2021) เรื่องราวเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นความรุนแรงทางเพศจากการถูกข่มขืนที่ดำรงอยู่ในสังคมไทย

ในฐานะนักเขียนที่นำเสนอปัญหาความรุนแรงทางเพศจากการถูกข่มขืนมาอย่างต่อเนื่อง เสาวรีแสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากการถูกข่มขืนที่ตัวละครหญิงต้องประสบ ไม่เพียงด้านร่างกายในช่วงเวลาที่ถูกทำร้าย แต่ยังมีผลด้านจิตใจที่กระทบถึงตัวตนของผู้หญิง โดยเฉพาะการไม่สามารถดำรงบทบาทของความเป็นแม่ได้เมื่อความเจ็บปวดจากการถูกข่มขืนตามหลอกหลอน นอกจากนี้เสาวรียังเผยให้เห็นความทุกข์ที่เกิดจากกระบวนการยุติธรรมที่ซ้ำเติมความเจ็บปวดให้แก่เหยื่อที่ถูกข่มขืน ชีวิตหลังจากการถูกข่มขืนจึงเหมือนกับการตายทั้งเป็น

2.1 ไม่อาจเป็นแม่ ไม่อาจมีชีวิต

ผลงานเรื่องสำคัญที่เสาวรีอุทิศให้แก่ความรุนแรงทางเพศที่เกิดกับผู้หญิงจากกรณีการถูกข่มขืนก็คือ นวนิยายเรื่อง *ผู้หญิงกลางแดด* เรื่องราวของเดือนเพ็ญ เด็กหญิงที่ถูกข่มขืนโดยชายเลี้ยงวัว ความรุนแรงในวันนั้นตามหลอกหลอนเธออยู่เสมอ ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเท่าไร แม้ในวันที่เธอต้องเป็นแม่ เธอก็ไม่อาจดำรงบทบาทของความเป็นแม่ได้ ตัวละครเดือนเพ็ญถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่ต้องทนอยู่กับความเจ็บปวดจากเหตุการณ์การถูกข่มขืนตลอดชีวิตของเธอที่เหลือ

เรื่องของคนเลี้ยงวัวผสมกลมกลืนอยู่ในคืนวันอันทึบมลายาว คืนวันที่คิดว่าชีวิตของเธอหลอหลอมเข้าเป็นหนึ่งเดียวกับโลกร้ายใบนี้ คืนอันทรมานที่เธอจะนึกถึงแต่ทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ไพศาล ต้นไม้ที่ถูกตัดกิ่งลิดก้านจน

แทบมองไม่ออกว่ามันจะแตกใบใหม่ออกมาได้อย่างไรกันกับใบหน้าดำมะเมื่อมของคนเลี้ยงวัวคนนั้น (Saowari 2003, 21)

เดือนเพ็ญถูกข่มขืนตั้งแต่อายุ 14 ปี ตั้งแต่นั้นโลกของเด็กที่เคยสดใสและกำลังจะเติบโตของเธอก็มีแต่ความเลวร้าย “ต้นไม้ที่ถูกตัดกิ่งลิดก้านจนแทบมองไม่ออกว่ามันจะแตกใบใหม่ออกมาได้อย่างไรกัน” บ่งบอกถึงการถูกหักกรานที่แทบไม่มีโอกาสมีชีวิตอีกครั้ง เหมือนกับชีวิตของเดือนเพ็ญที่คงอยู่กับความเจ็บปวดโดยไม่สามารถเริ่มต้นใหม่ได้ แต่ละวันของเธอหมดไปกับการนั่งเหม่อมองอย่างคนไร้สติ เดือนเพ็ญจึงเป็นตัวแทนของเด็กสาวที่ถูกพรากความสดใสและชีวิตที่เหลือไปทั้งหมดจากความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว แต่ทำลายทั้งชีวิตของผู้ถูกรกระทำ

ยิ่งไปกว่านั้น ความรุนแรงที่เดือนเพ็ญได้รับยังกระทบถึงบทบาททางเพศของเธอ นั่นคือ การเป็นแม่ เมื่อเดือนเพ็ญต้องตั้งครรภ์จากการถูกข่มขืนและจำเป็นต้องเก็บเด็กไว้ “อย่าสร้างกรรมกันอีกต่อไปเลย มันบาปนะ เอาอย่างนี้ ให้เดือนคลอดออกมาแล้วแม่จะเลี้ยงเอง” (Saowari 2003, 36) การตัดสินใจรักษาทิ้งชีวิตที่เกิดจากการถูกข่มขืน ทำให้เดือนเพ็ญต้องรับสถานะการเป็นแม่โดยที่เธอไม่ได้ตั้งใจ และการเป็นแม่ที่เคยถูกข่มขืนก็ยิ่งทำให้เธอเจ็บปวดเป็นสองเท่าเมื่อเธอไม่สามารถรักหรือดูแลลูกได้เหมือนที่แม่ทั่วไปควรจะทำ

เธอกำลังนั่งมองไอศกรีมสีขาวก้อนกลมสามก้อนที่อยู่ถ้วยพลาสติกสีฟ้า ตั้งใจที่จะซื้อให้เขา แต่ก็รู้ว่าแอบไปเล่นอยู่เสียที่ไหน ความจริงก็นึกอยู่เหมือนกันว่าคงไม่พ้นท้ายไร่ แต่อะไรบางอย่างก็ทำให้เธอไม่เดินไปไกลถึงที่นั่น อาจจะเป็นใบหน้าดำสนิทและดวงตาดำดึกที่เหมือนใครสักคนที่เธอชิงชิง แม้จะเวทนาบ้างยามที่เห็นน้ำตาไหลออกมาจากดวงตานั้นแต่ชั่วไม่นาน ทำให้เธอจึงไม่สามารถข่มใจให้ติดต่อเขาได้ ทำให้เธอจึงไม่สามารถเป็นแม่ที่ดีของเด็กกำพร้าพ่อคนหนึ่งได้ (Saowari 2003, 18-19)

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในใจของเดือนเพ็ญเป็นการขัดแย้งกันระหว่างความทรงจำที่เลวร้ายจากการถูกข่มขืนกับการตระหนักรู้ในบทบาทของความเป็นแม่ที่สังคมกำหนดให้แก่ผู้หญิง ความรู้สึกภายในใจของเดือนเพ็ญจึงเป็นความเจ็บปวดที่ทับซ้อนด้วยความเจ็บปวด เพราะในขณะที่เธอยังถูกตามหลอกหลอนด้วยความทรงจำอันเลวร้ายจากการถูกข่มขืน เธอก็ต้องเผชิญหน้ากับความไร้ความสามารถที่จะมอบความรักให้แก่ลูกตัวเอง

สังคมให้คุณค่ากับเรือนร่างของผู้หญิง โดยเฉพาะสังคมไทยที่กำหนดแบบแผนจารีตว่าผู้หญิงที่ดีต้องรักษาวงศ์วานตัว และผู้ชายยังคงให้ค่ากับพรหมจารีของผู้หญิง การถูกข่มขืนจึงเป็นการทำร้ายร่างกายและทำลายศักดิ์ศรีไปพร้อมกัน ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อผลพวงจากการข่มขืนทำให้ผู้หญิงไม่อาจดำรงบทบาทของความเป็นแม่ที่ดีได้ พวกเธอจึงยังคงติดอยู่กับศักดิ์ศรีของการสูญเสียคุณค่าในตัวเองอย่างไม่มีทางออก กล่าวได้ว่านวนิยายของเสาวรีได้นำปัญหาเหล่านี้มาตีแผ่เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึงความซับซ้อนของปัญหาและระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงที่ถูกข่มขืน

ในเรื่องสั้น “แม่น้ำ” สิดาเป็นผู้หญิงโสเภณีที่ถูกกรมโทรมข่มขืน เหตุการณ์เกิดขึ้นในคืนหนึ่งขณะที่เธอกำลังยืนรอรถหน้าโรงงาน ระหว่างที่เธอกำลังพูดคุยกับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย “...คนขับรถบรรทุกสี่ห้าคนก็เดินมาและดึงล้อออกไป เหมือนว่าบ้านเมืองไม่มีขโมยแปะ เหมือนล้อเป็นของสาธารณะ พวกนั้นกดล้อลงบนพื้นริมกำแพง ซึ่งห่างจากป้อมยามของเขาเพียงหนึ่งร้อยเมตร...” (Saowari 1999, 95) การข่มขืนที่เกิดขึ้นกับสิดาเป็นไปอย่างอุกอาจ และไม่เคยได้รับความเห็นใจ “...ล้อนั้นก็แค่ผู้หญิงในซอยแสงจันทร์ ไม่ใช่ผู้หญิงดี ๆ ล้อไม่ได้บริสุทธิ์ผุดผ่อง แล้วล้อจะต้องไปเสียดงเสียดายอะไร” (Saowari 1999, 98)

สีดาเป็นตัวแทนผู้หญิงที่ถูกกระทำซ้ำซ้อนทั้งจากมนุษย์เพศชายและมนุษย์เพศเดียวกันในสังคม การถูกลากไปรุมโทรมทั้งที่มีผู้พบเห็นแต่ไม่ให้ความช่วยเหลือสร้างความเจ็บปวดยิ่งกว่าที่ตัวละครเดือนเพ็ญประสบ เพราะเดือนเพ็ญถูกข่มขืนในช่วงเวลาที่ไม่มีความช่วยเหลือ อาจกล่าวได้ว่าสีดาเป็นปลายทางสุดท้ายของความโชคร้ายเพราะเธอไม่เคยได้รับความสงสารหรือเห็นใจเลย

หล่อนไม่ได้กลับไปห้อง มีคนเห็นหล่อนเสมอ ๆ ที่ริมแม่น้ำ และเมื่อหล่อนเดินเข้าไปในตลาดใคร ๆ ต่างหลบหลีกกันเป็นพัลวัน

หล่อนยังคงเดินกระเซอะกระเซิง ไม่รับรู้เรื่องราวตรงหน้า ผมเผ้ายุ่งเหยิง หน้าตาซีดเหลือง หล่อนอยู่ในชุดเสื้อยัดรูปคอกกว้างสีดำ กับกางเกงขาสั้นสีเลือดหมู ช่วงขาเรียวยาวขวมองของหล่อนเต็มไปด้วยรอยยุงกัดและรอยขีดข่วน เมื่อหล่อนเดินออกจากตลาด ใคร ๆ พากันหายใจอย่างโล่งอก

...

...หล่อนจมน้ำตายที่แม่น้ำสายนี้ ศพของหล่อนลอยขึ้นจากน้ำและมาติดอยู่ริมตลิ่ง “แม่น้ำทั้งสายกำลังจะกลายเป็นเอดส์” คนริมแม่น้ำพูดกัน “อัปปริยแท้ ๆ ผู้หญิงในช่อง เวรกรรมจริง ๆ” (Saowari 1999, 98-99)

เมื่อไม่สามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปในสังคมได้เพราะการถูกข่มขืนโดยชายหลายคนเป็นความแปดเปื้อน เป็นมลทินที่คลั่งคลุ้งอยู่ในชีวิตของสีดา ท่าที่รังเกียจของสังคมผลักเธอให้จนตรอกและเลือกหนทางหลีกเลี่ยงที่สุดท้าย นั่นคือ การจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

สิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวละครสีดาแสดงถึงความรุนแรงทางสังคมอย่างชัดเจนยิ่งกว่าที่ปรากฏใน *ผู้หญิงกลางแดด* ขณะเดียวกันก็เผยด้านมืดของอคติทางเพศของสังคมที่ยึดมั่นว่าผู้หญิงคือผู้บริสุทธิ์และใช้คุณค่านั้นตัดสินตัวละครจนไม่อาจใช้ชีวิตที่ปกติได้อีกต่อไป หากชะตากรรมของเดือนเพ็ญและสีดา มีส่วนร่วมกันคือการตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศจากการถูกข่มขืนแล้ว จะเห็นว่าปัจจัยที่สำคัญที่ผลักดันตัวละครหญิงให้ข้ามเส้นจาก “การอยู่ก็เหมือนตาย” ไปสู่ “การตายดีกว่าอยู่” ก็คือสังคม จึงน่าขบคิดทบทวนว่าความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงอาจไม่ใช่เพียงความรุนแรงระหว่างเหยื่อกับผู้กระทำผิด แต่เป็นสังคมในฐานะผู้กระทำและสร้างความระทมทุกข์ให้แก่ผู้หญิงด้วยเช่นกัน

2.2 ความยุติธรรมที่ไม่สามารถยุติความเจ็บปวด

สังคมไทยมีค่านิยมเรื่องพรหมจรรย์กับความบริสุทธิ์เป็นตัวกำหนดคุณค่าของผู้หญิง เสรีภาพทางเพศของผู้หญิงที่ด้อยกว่าผู้ชายเป็นผลมาจากพื้นฐานการสั่งสอนในอดีตที่ยึดแนวคิดว่าคุณหญิงคือสมบัติของผู้ชายทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายในเรื่องเพศแตกต่างกันมาก เด็กผู้หญิงจะถูกจำกัดการเรียนรู้เรื่องเพศ ถูกสอนให้รักนวลสงวนตัวและไร้ประสบการณ์ทางเพศจนกว่าจะแต่งงาน ในขณะที่เด็กผู้ชายจะมีอิสระในเรื่องเพศมากกว่า และหากผู้หญิงกระทำตัวเสรีในเรื่องเพศเช่นผู้ชาย ผู้หญิงจะถูกสังคมตีตราว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีในทันที (Krittaya and Kanokwan 2005, 277-278)

การกำหนดคุณค่าของผู้หญิงด้วยกรอบของหญิงดีคือหญิงที่บริสุทธิ์ รักนวลสงวนตัว ไม่ผ่านมือชายหลายคน สัมพันธ์โดยตรงกับความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงจากการถูกข่มขืน เพราะการข่มขืนคือการทำลายคุณงามความดีที่สังคมพยายามสร้างเป็นบรรทัดฐานให้แก่ผู้หญิง ด้วยเหตุนี้จึงปรากฏการตัดสินและความกลัวการถูกตัดสินจากสังคมที่นำเสนอผ่านตัวละครหญิงที่ถูกข่มขืน

ในกรณีของ สายใจ จากนวนิยายเรื่อง *ผู้หญิงกลางแดด* เธอถูก รวี ชายหนุ่มบ้านใกล้เคียงลงมือข่มขืนในขณะที่เธออายุเพียงแค่ 14 ปี เหตุการณ์ต่อไปนี้เป็นเหตุการณ์หลังจากที่สายใจถูกข่มขืน ครอบครัวของเธอเจ็บปวด โกรธแค้นและเสียใจมาก เนื่องจากผู้ก่อเหตุเป็นคนที่พ่อแม่เธอรักและเอ็นดูมาตั้งแต่เด็ก

จะอย่างไรเพื่อให้หลุดพ้นจากเส้นเชือกที่มองไม่เห็นแต่มันได้พันนาการครอบครัวของเขาไว้ทั้งหมด หรือจะแก้เชือกเหนียวนั้นด้วยการไปแจ้งความลากคอมันเข้าตะราง ประจานมันให้โลกรู้และหยุดการกระทำของมันด้วยเงื้อมมือกฎหมาย แต่นั่นจะเป็นการกระชับปลายเชือกอีกด้านให้พันนาการครอบครัวของเขาไว้ให้แน่นขึ้น ด้วยการเพิ่มรอบมัดจากสายตาของคนในหมู่บ้าน ความสงสารถูกมัดเป็นเงื่อนตาย และความเชื่อในความไม่บริสุทธิ์ถูกมัดเป็นตราสังข์ บังบอกหัวใจที่ตายแล้วชั่วชีวิต จะมีงานศพที่นั่น

...ห้ามได้หรือกับสายตาชนิดนั้น คำพูดเบา ๆ ที่เขาจะไม่ได้ยิน เหมือนกับที่ครอบครัวของเขาเคยกระชับกระชาบถึงครอบครัวอื่นด้วยลักษณะเดียวกัน (Saowari 2003, 140-141)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงถึงความเจ็บปวดจากการหวาดกลัวสายตาจับจ้องของชาวบ้านที่จะมองมาเพื่อตัดสิน ความไม่บริสุทธิ์ของลูกสาว การมองมาที่จะสร้างความอับอายให้เหมือนตายทั้งเป็น และแม้คิดจะเรียกร้องความยุติธรรมด้วยกระบวนการทางกฎหมาย ก็ยังไม่อาจหนีพ้นกับความอับอายที่จะเกิดขึ้นเมื่อเรื่องแพร่หลายไปในชุมชนจากขั้นตอนการสอบสวน สุดท้ายการหนีจึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดของครอบครัวเหยื่อ อย่างครอบครัวสายใจที่เลือกหนีหนีจากความสนอกสนใจของชาวบ้านที่แม้จะมาพร้อมสายตาแห่งความสงสารและเห็นใจ แต่สายตาที่จับจ้องเหล่านั้นก็ประเมินค่าและตัดสินความไม่บริสุทธิ์ให้แก่เหยื่อที่ถูกข่มขืนไปในตัว เช่นเดียวกับกรณีครอบครัวของเดือนเพ็ญที่เลือกหนีความอับอายด้วยการพาเดือนเพ็ญย้ายไปที่อื่นที่ห่างไกลจากคนรู้จัก เพื่อจะได้ไม่ต้องเผชิญกับสายตาที่ตัดสินเหล่านั้น กล่าวได้ว่าเหยื่อและครอบครัวยอมกล้ำกลืนที่จะไม่ได้รับความยุติธรรมหากต้องแลกมาซึ่งความอับอายที่มาจากสายตาการประเมินค่าความบริสุทธิ์ของคนในชุมชน

การตัดสินใจเลือกย้ายออกจากชุมชนเดิมหลังเกิดเหตุข่มขืนมากกว่าที่จะพึ่งพากระบวนการทางกฎหมายแสดงให้เห็นว่าในทัศนะของเสาวรีแล้วการพิพากษาของสังคมคือสิ่งที่เหยื่อจากการถูกข่มขืนไม่อาจร้องทุกข์หรือร้องเรียนต่อใครได้ แม้กระบวนการทางกฎหมายจะสามารถสอบสวน ดำเนินคดีหาตัวผู้กระทำผิดได้ แต่ชะตาชีวิตของผู้หญิงที่ถูกข่มขืนก็ได้ถูกสังคมตัดสินแล้วเช่นกันว่ามีมลทิน การดำเนินคดีทางกฎหมายกับผู้กระทำผิดจึงเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ตั้งต้นจากมิติทางกายภาพ นั่นคือ การข่มขืนกระทำชำเราร่างกายผู้หญิง และเป็นการแก้ปัญหาระหว่างอาชญากรกับเหยื่อ แต่ไม่สามารถยุติการกระทำของสังคมที่ระวางโทษผู้มีมลทินให้แก่ผู้หญิงไปแล้ว

อย่างไรก็ตาม แม้กระบวนการทางกฎหมายจะสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้ แต่การจะไปถึงปลายทางความเป็นธรรมที่คาดหวังนั้น เหยื่อที่ถูกข่มขืนก็ต้องข้ามฝ่าความเจ็บปวดจากกระบวนการยุติธรรมไปอีก ดังปรากฏในเรื่องสั้น “เสียงแห่งความตาย” ที่เล่าถึงศูนย์สุขภาพจิตแห่งหนึ่งซึ่งเป็นที่พักพิง บำบัดคนไข้หญิงที่ถูกข่มขืน คนไข้แต่ละคนล้วนมีปัญหาทางจิตใจจากการถูกข่มขืนทั้งสิ้น เรื่องสั้นเรื่องนี้เล่าผ่านสายตาของตัวละครพยาบาล ผู้สังเกตการณ์ชีวิตของผู้หญิงที่ถูกข่มขืน

“มันเป็นกรรมเก่าของดิฉันใช่ไหม ดิฉันแพ้ทุกวัน วันที่ตัดสินคดีดิฉันก็แพ้” ฉันทมเองเธออย่างเห็นใจ ฉันทมิโทษกรรมเก่า เพราะฉันทคิดว่านี่คือกรรมใหม่ที่คนคนนั้นสร้างขึ้นในชาตินี้และจะต้องชดใช้ให้เธอ ฉันทเคารพในคำพิพากษาของศาล ฉันทเคารพในกฎหมาย แต่ฉันทอยากให้อกฎหมายช่วยเรามากกว่านี้ ช่วยให้ผู้หญิงของแผ่นดินได้เจ็บปวดน้อยลง

มีศักดิ์ศรีมากขึ้น ลดการถูกข่มขืนซ้ำด้วยคำพูด ขออย่าอีกครั้งว่าฉันเคารพกฎหมายที่ผู้ชายตั้งขึ้นและหวังเสมอว่าความยุติธรรมจะช่วยพวกเรา

การตรวจภายในผู้หญิงที่ถูกข่มขืนเป็นเรื่องที่บีบคั้นความรู้สึก ดูเหมือนว่าคุณค่าของความเป็นคนได้ถูกทำลายลงอีกครั้ง...

(Saowari 1999, 45)

ตัวอย่างข้างต้นสื่อถึงความเจ็บปวดของตัวละครผู้หญิงที่พยายามเรียกร้องความเป็นธรรมให้ตนเองผ่านกระบวนการทางกฎหมายที่เป็นความหวังเดียวของพวกเธอ แต่ดูเหมือนว่ากระบวนการทางกฎหมายกลับสร้างความเจ็บปวดซ้ำแล้วซ้ำเล่าด้วย “การถูกข่มขืนซ้ำด้วยคำพูด” หมายถึง การตั้งคำถามหรือการสอบถามความจริงในระหว่างการสอบสวนที่ทั้งตอกย้ำด้วยการเล่าเหตุการณ์รุนแรงซ้ำ ๆ และการใช้คำถามที่แสดงความรู้สึกด้านลบของพนักงานสอบสวนชาย ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยเรื่อง “เหยื่อข่มขืนหญิงในโลกทัศน์ของพนักงานสอบสวนชาย” ที่กล่าวถึงแง่คิดที่พนักงานสอบสวนชายมีต่อเหยื่อผู้หญิง พบว่าโดยมากจะมีความคิดในแง่ลบต่อผู้หญิงที่ถูกข่มขืน ทั้งคิดว่าการถูกข่มขืนเป็นความผิดของผู้หญิงที่ด้อยประสิทธิภาพทำให้ถูกล่วงละเมิดได้ง่าย และผู้หญิงแจ้งความเพราะต้องการค่าเสียหายแต่ในความจริงแล้วผู้หญิงสมยอม เป็นต้น (Whitchuta 2009, 135-138) ทศนคติของพนักงานสอบสวนชายนำไปสู่ท่าทีและการปฏิบัติต่อเหยื่อ ซึ่งอาจส่งผลให้เหยื่อเกิดความรู้สึกว่าเป็นจำเลยแทนที่จะเป็นผู้เสียหายในกระบวนการทางกฎหมาย ดังเช่นที่ปรากฏในตัวอย่างเรื่องสั้นข้างต้น

นอกจากการข่มขืนซ้ำด้วยคำพูดแล้ว การตรวจภายในผู้หญิงที่ถูกข่มขืนก็เป็นอีกความรุนแรงหนึ่งที่กระบวนการยุติธรรมกระทำต่อเหยื่อ ความรู้สึกที่ว่า “ดูเหมือนว่าคุณค่าของความเป็นคนได้ถูกทำลายลงอีกครั้ง” แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการตรวจสอบที่ไม่ให้ความสำคัญกับจิตใจของผู้หญิงที่บาดเจ็บจากการถูกข่มขืนมาแล้วครั้งหนึ่ง กระบวนการหาความจริงตามกฎหมายคือการใช้วิทยาศาสตร์การแพทย์เข้ามาตรวจสอบ แต่ร่างกายไม่ได้มีสถานะเป็นเพียงองคาพยพ ในร่างกายเหล่านั้นมีชีวิตและจิตใจ การถูกกระทำเหมือนเป็นวัตถุพยานจึงลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ในความรู้สึกของผู้เคราะห์ร้าย

เสาวรีเขียนเรื่องสั้นเรื่อง “เสียงแห่งความตาย” ในปี 2535 ในเวลานั้นยังไม่มีการปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการข่มขืน กระบวนการสอบสวนที่ตัวละครหญิงประสบจึงอนุমানได้ว่ากระทำโดยพนักงานสอบสวนชาย ซึ่งตามทัศนะที่ส่งผ่านผู้เล่าเรื่องหรือ “ฉัน” แล้วจะเห็นว่า ได้สร้างปัญหาและเป็นการกระทำรุนแรงกับผู้หญิงอีกชั้นหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในปี 2551 ได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในหลายมาตรา เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 28 มาตรา 133 วรรค 4 ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อคุ้มครองผู้เสียหาย ได้ระบุว่า ให้การถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นผู้หญิง กระทำโดยพนักงานสอบสวนที่เป็นผู้หญิง พร้อมทั้งให้มีการบันทึกการยินยอม และผู้เสียหายสามารถขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการสอบปากคำได้ (Phraratchabanyat 2008) จากหลักฐานการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า “เสียง” ที่เรียกร้องในเรื่องสั้นของเสาวรีนั้นมาก่อนกาล นั่นคือเสาวรีเล็งเห็นปัญหาที่ขึ้นในกระบวนการยุติธรรมของคดีข่มขืนก่อนที่จะสังคมจะตื่นตัวแก้ไขนานถึง 16 ปี

ตัวละคร “ฉัน” ผู้เล่าที่ปรากฏในเรื่องเป็นพยาบาลทำหน้าที่ดูแลผู้หญิงในศูนย์สุขภาพจิต ซึ่งในชีวิตจริงของเสาวรีเองก็เป็นพยาบาลวิชาชีพ ดังนั้นการเล่าเรื่องโดยเลือกใช้พยาบาลเป็นผู้เล่าและผู้เห็นความทุกข์ใจของผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อ จึงอาจมีบางส่วนเสียที่มาจากประสบการณ์ในอาชีพของเธอ ที่น่าสนใจก็คือในเรื่องสั้น “ฉัน” ได้เลือกใช้สรรพนามแทนรวมตัวเองเข้ากับผู้ป่วยหญิงที่อยู่ในศูนย์สุขภาพจิตว่า “เรา” เช่น “ฉันอยากให้กฎหมายช่วยเรามากกว่านี้...ขออย่าอีกครั้งว่าฉันเคารพกฎหมายที่ผู้ชายตั้งขึ้นและหวังเสมอว่าความยุติธรรมจะช่วยพวกเรา” (Saowari 1999, 45) การตั้งใจเปลี่ยนสรรพนามโดยนับรวมตัวเองเข้ากับผู้หญิงที่ถูกข่มขืนแสดงออกถึงความเป็นพวกพ้องและเป็นการแสดงจุดยืนที่อยู่เคียงข้างผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงทางเพศจากการถูกข่มขืนและการถูกกระทำซ้ำผ่านกระบวนการยุติธรรม

3. การวิพากษ์มายาคติของสังคมต่อกรณีผู้หญิงถูกข่มขืน

หลายครั้งที่เมื่อมีข่าวผู้หญิงถูกข่มขืนคำถามที่ตามมามักจะเป็นคำถามที่กล่าวโทษผู้หญิง อาทิ ผู้หญิงแต่งตัวโป๊ หรือ ผู้หญิงพาตัวเองเข้าไปเสี่ยงในเวลาและสถานที่ที่ไม่สมควร ซึ่งการมองแบบนี้มาจากรากฐานของสังคมที่ไม่มีความเท่าเทียมกันทางเพศ เป็นอคติทางเพศที่สังคมนิยามความหมายของผู้หญิงที่จะต้องวางตัวดี ทักษะคติเหล่านี้เป็นต้นเหตุของการบ่มเพาะให้เกิดปัญหาความรุนแรงทางเพศซ้ำซ้อนที่ยังเกิดขึ้นในสังคมไทย (Sukhuma 2019, 172)

งานเขียนของเสาวรีที่เสนอประเด็นความรุนแรงทางเพศจากการถูกข่มขืนได้สร้างองค์ประกอบทางวรรณกรรมที่ช่วยสลายมายาคติเกี่ยวกับการการข่มขืนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการข่มขืนที่เกิดจากคนใกล้ชิดและไว้วางใจ ไม่ใช่คนแปลกหน้าที่ล่อลวงผู้หญิงที่อ่อนต่อโลก สถานที่เกิดเหตุก็เป็นพื้นที่ในบ้านของเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายเอง หาใช่ป่าเปลี่ยวหรือสถานที่ที่โจรที่ผู้หญิงพาตนเองไปเสี่ยง ที่สำคัญคือช่วงเวลาที่เป็นเวลากลางวัน มิใช่กลางคืน ยามวิกาลอันเป็นช่วงเวลาที่ไม่ควรสังเวย ความพยายามสลายมายาคติทางสังคมเหล่านี้เป็นบทบาทสำคัญของวรรณกรรมที่ชาวหรือกระบวนการทางกฎหมายไม่อาจทำได้

3.1 ภัยจากคนใกล้: ความไว้วางใจที่ไม่น่าไว้วางใจ

หากกล่าวถึงอาชญากรหรือผู้ก่อคดีข่มขืนเชื่อว่าผู้ต้องสงสัยอันดับต้น ๆ คงหนีไม่พ้นคนแปลกหน้าผู้ไม่น่าไว้วางใจ แรงงานต่างด้าวที่ถูกนับเป็นคนนอกของสังคม น้อยคนที่จะระแวงหรือสงสัยบุคคลใกล้ชิด เพราะสังคมไทยมีพื้นฐานเป็นสังคมแห่งเครือญาติ คนไทยให้ความสำคัญกับความใกล้ชิดสนิทสนมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมชนบท และความไว้วางใจนี้เองที่ชักพาอันตรายมาสู่ผู้หญิง

งานเขียนของเสาวรีได้กล่าวถึงผู้กระทำผิดไว้อย่างชัดเจนในนวนิยายเรื่อง *ผู้หญิงกลางแดด* และในเรื่องสั้น “ดวงดาวยังอยู่บนฟ้าและจะอยู่บนฟ้าตลอดไป” ทั้งสองเรื่องนี้ผู้กระทำผิดคือผู้มีพระคุณและผู้ให้กำเนิด การสร้างให้ผู้กระทำผิดไม่เพียงแต่เป็นผู้ใกล้ชิดผู้หญิง หากยังเป็นผู้มีพระคุณทั้งทางตรงคือพ่อผู้ให้กำเนิด และทางอ้อมคือผู้มีสถานะทางการเงินสูงและคอยช่วยเหลือครอบครัวของเหยื่อ เป็นการตอกย้ำและชี้ให้เห็นภัยที่อยู่ใกล้ตัวผู้หญิง ภัยที่แฝงมากับความเชื่อของสังคมที่มักมองว่าผู้มี “พระคุณ” คือผู้ที่อยู่ในสถานะสูงส่งเกินกว่าจะแปดเปื้อนต้นหนาราคะ หรือเพราะ “พระคุณ” นี้เองที่ปกปิดและกลบเกลื่อนร่องรอยความเลวร้ายที่เกิดขึ้นบนเรือนกายของผู้หญิง

ในกรณีของสายใจ เด็กหญิงปากแห้งเพดานโหว่ อายุ 14 ปี จากนวนิยายเรื่อง *ผู้หญิงกลางแดด* เธอถูก รวี ชายหนุ่ม อายุ 19 ปี หลานของผู้มีพระคุณกับครอบครัวของเธอข่มขืน โดยที่บทสรุปสุดท้ายคือครอบครัวของสายใจเห็นแก่บุญคุณของทวดของรวี จึงไม่ดำเนินคดีกับเขา ในวันเกิดเหตุสายใจเฉลียวใจกับความไม่ปกติบางอย่างที่เกิดขึ้น แต่เธอก็นึกถึงถ้อยคำของพ่อ “...คนบ้านเดียวกัน และทวดของเขาก็เคยพูดถึงเขาให้พ่อฟังอยู่เสมอ ๆ ไม่น่าจะมีอะไรเลวร้าย แม้ว่ารูปร่างสำนึกของเด็กสาวจะรู้สึกถึงความผิดปกติที่เกิดขึ้น เป็นความผิดปกติในทางลบ เมื่อเขาหยุดมองดูเธอนิ่ง ๆ สักครู่ด้วยประกายตาประหลาด...” (Saowari 2003, 81-82) จากข้อความจะเห็นว่าแม้สัญชาตญาณในการระวังภัยของตัวละครหญิงจะทำงาน แต่เมื่อเทียบกันแล้วสัญชาตญาณนั้นก็ถูกกดทับด้วยคำว่าคนบ้านเดียวกันและบุญคุณที่เคยได้รับจากรุ่นทวดมากกว่า

กรณีต่อมาใน “ดวงดาวยังอยู่บนฟ้าและจะอยู่บนฟ้าตลอดไป” ผู้กระทำผิดคือพ่อแท้ ๆ ของเด็กหญิงวัย 14 ปี พ่อทำอาชีพขับรถกระบะรับแขกหลักขาย ข่มขืนลูกสาวโดยมีแรงจูงใจมาจากความเมา จนเกิดอารมณ์ทางเพศที่ไม่สามารถควบคุมได้ตั้งแต่เด็กจนโตเด็กหญิงอาศัยอยู่กับมารดาและยายมาตลอด เธอเพิ่งย้ายมาอยู่กับพ่อไม่นานพร้อมกับจินตนาการความรักจากพ่อที่เธอไม่เคยได้สัมผัสแต่พ่อล่อลวงลูกสาวให้ตกหลุมพราง ดังตัวอย่าง

...ห้องน้ำปูด้วยอิฐบล็อก หลังคาปูด้วยสังกะสี อาบน้ำเสร็จหนูกระโจมอกขึ้นมาในห้อง พ่อรออยู่ที่นั่น หนูอุทานเบา ๆ “อ้าว...พ่อ” พ่อมองหนูด้วยสายตารักใคร่ พ่อกลับมาเมื่อไหร่ ทำไมกลับเร็ว พ่อบอกว่าคิดถึงหนู อ้อ คิดถึงอย่างนั้นหรือ หนูได้กลิ่นเหล้าออกมาจากตัวพ่อ ร้อนนะพ่อว่า พร้อมกับถอดเสื้อออก มานี่ซิ มาใกล้ ๆ พ่อ หนูบอกว่าแต่งตัวก่อนนะพ่อ หนูเพิ่งอาบน้ำเสร็จ

“แต่งทำไม” พ่อทำเสียงสูงแล้วก็หัวเราะ “มาหาพ่อแป๊บเดียว”

“พ่อออกไปก่อน” หนูว่า

“พ่อยังดูหนุ่มไหม” พ่อทำทาทวนในใจหนู “หรือหนูว่าพ่อแก่เกินไป ปีนี้อพ่อพึ่งทำสิบสามเองนะ” สีหน้าพ่อกรุ้มกริ่มเกินไป หนูอึดอัด “หนูไม่รักพ่อแล้วรี พ่อที่หนูฝันถึงมาตลอดอย่างไรละ” พ่อหัวเราะเบาๆ... (Saowari 2014, 132-133)

จากตัวอย่างแม้ลูกสาวจะรู้สึกอึดอัดกับพฤติกรรมของพ่อ แต่เธอก็ไม่เคยคิดว่าพ่อจะทำร้ายเธอได้ถึงเพียงนั้น นั่นเป็นเพราะเธอถูกมายาคติของความเป็นพ่อผู้ให้กำเนิดที่ต้องรักลูกอย่างไม่มีเงื่อนไขแม้ไม่ได้เลี้ยงดูเติบโตมาด้วยกัน เข้าครอบงำจนทำให้เธอลืมนึกไปว่าพ่อก็เป็นมนุษย์เพศผู้คนหนึ่ง ในแง่นี้เหมือนพ่อจะล่วงรู้และเข้าใจถึงสิ่งที่ตนจะได้รับจากมายาคติในหัวของเด็กหญิง สังเกตจากที่พ่อบอกว่า “หนูไม่รักพ่อแล้วรี” แสดงให้เห็นว่าพ่อเข้าใจความรักที่ไม่มีเงื่อนไขที่เด็กหญิงมอบให้เขาทั้งที่เขาไม่เคยเลี้ยงดูเธอมาก่อนเลย และเขาก็ได้ใช้ความรักที่เธอโยยหาทำร้ายเธออย่างเลือดเย็น

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงสองคนนี้ นอกจากจะเกิดจากคนที่น่าไว้วางใจเหมือนกันแล้ว ยังมีสิ่งที่เหมือนกันอีกอย่างคือ เป็นภัยจากสัญชาตญาณดิบของมนุษย์เพศชายที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์และความปรารถนาของตนเองได้ เสาวรีมักจะใช้ประโยคที่แสดงให้เห็นอำนาจความปรารถนาที่อยู่เหนือการควบคุม เช่น ในความคิดคำนึงของรวิที่ว่า “ผมลืมหเลว ผมไม่สามารถต้านทานอำนาจฝ่ายต่ำในตัวเองได้” (Saowari 2003, 185) “...เขาพึ่งเข้าใจความรู้สึกของผู้ชายที่มีอำนาจเหนือกว่าโลก แต่ตกอยู่ใต้อำนาจของกิเลสตัณหาอย่างสิ้นเชิง เขาควรจะมีอะไรสักอย่าง ธรรมชาติ หรือสัญชาตญาณอันมีศักดิ์” (Saowari 2003, 86) การใช้ถ้อยคำที่แสดงอำนาจบางอย่างที่ผู้ชายซึ่งเป็นผู้กระทำผิดไม่อาจกดเก็บปิดกั้น ชับแน่นให้เห็นว่าปัญหาการข่มขืนไม่ได้เกิดจากการวางตัวหรือการกระทำใดที่แสดงออกถึงความเสี่ยงที่ผู้หญิงเป็นผู้เริ่มต้น แต่ภัยจากการข่มขืนอยู่ในสัญชาตญาณดิบของเพศชาย ซึ่งผู้หญิงไม่อาจคาดเดาได้เลยว่าจะต้องเผชิญกับมันเมื่อไร และกับผู้ชายคนไหน เพราะแม้แต่คนที่น่าจะมีไว้วางใจได้ก็ไม่อาจวางใจได้

กล่าวได้ว่า การสร้างตัวละครให้เป็นผู้ใกล้ชิดและเป็นผู้มีพระคุณกับผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อในด้านหนึ่งแสดงให้เห็นอันตรายจากคนใกล้ชิดที่มาในรูปแบบของความไว้วางใจเพราะเขาเหล่านั้นคือผู้มีพระคุณ ซึ่งตัวละครชายผู้กระทำผิดเหล่านั้นห่างไกลจากภาพของคนที่คอยซุ่มในมุมมืด รอเหยื่อที่ประมาทอย่างสิ้นเชิง ตัวละครหญิงที่ตกเป็นเหยื่ออายุเพียงสิบกว่าปี พวกเขาไม่ได้ประมาทกับชีวิตและไม่ได้เฝ้าระวังลูกล่อลวง พวกเขาแค่เพียงใช้ชีวิตอยู่กับความไว้นื้อเชื่อใจเท่านั้น

นอกจากเสาวรีจะสร้างตัวละครอาชญากรที่เป็นผู้มีพระคุณที่เหยื่อไว้วางใจซึ่งช่วยสลายมายาคติด้านลบที่มีต่อผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อแล้ว ขณะเดียวกันเสาวรีก็ได้วิพากษ์การให้ค่ากับ “บุญคุณ” ในสังคมไทยอยู่ในที่ กล่าวคือ หากบุญคุณคือความดีแล้ว อำนาจแห่งความดีนี้ก็ได้ฉาบทัບความชั่วร้ายไว้อย่างแนบเนียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดเรื่องเลวร้ายขึ้น บุญคุณก็ยังลอยตัวอยู่เหนือความผิด ดังที่รวิใน *ผู้หญิงกลางแดด* ไม่ต้องรับโทษเพราะพ่อของสายใจเห็นแก่บุญคุณแต่เก่าก่อนของทวดรวิ จึงตัดสินใจให้เรื่องที่ “แล้วกันไป” และสิ้นบุญสิ้นคุณกันนับจากนี้ อำนาจของบุญคุณจึงเป็นความรุนแรงที่ซ้ำเติมผู้ถูกกระทำอีกครั้งหนึ่ง เช่นกันกับพ่อ ใน “ดวงดาวยังอยู่บนฟ้าและจะอยู่บนฟ้าตลอดไป” จากชื่อเรื่อง ดวงดาวในที่นี้เป็นสัญลักษณ์แทนความใฝ่ฝันของเด็กหญิงที่ปรารถนาจะมีพ่อตามมายาคติของผู้ให้กำเนิดที่สังคมปลูกฝังและผลิตซ้ำอยู่ตลอดเวลา แต่พ่อที่เธอใฝ่หากลับไม่เคยมีอยู่จริง พ่อที่เธอพบคือพ่อที่กักขะและไม่สามารถควบคุมความปรารถนาของตนเองได้ เรื่องจบลงที่เด็กหญิง

ฆ่าตัวตายในห้องน้ำพร้อมบาดแผลในใจที่ไม่อาจสมาน พ่อผู้กระทำผิดก็ยังคงลอยนวลต่อไป มายาคติพระคุณของผู้ให้กำเนิดจึงได้กดทับหญิงสาวให้จมกับความเจ็บปวดอย่างไม่อาจหลบหนี

3.2 บ้านที่(ไม่)ปลอดภัย

“...ทุก ๆ ที่คือสถานที่ซึ่งต้องระแวงระวัง มีอันตรายมากมายสำหรับผู้หญิงและเด็กผู้หญิงรออยู่ข้างหน้านั้น แม้ในสถานที่ที่เราารู้สึกว่าปลอดภัยที่สุด และวันคืนที่ผ่านมาไม่เคยมีเรื่องราวเลวร้ายใด ๆ เกิดขึ้นเลยก็ตาม เพราะบางทีมันก็รอวันนี้เป็นวันเริ่มต้น” (Saowari 2003, 197)

หากกล่าวถึงบ้าน ทุกคนคงจะนึกถึงสถานที่พักอาศัย เป็นพื้นที่ส่วนตัว ไม่ใช่พื้นที่สาธารณะ แม้บ้านของคนแต่ละคนจะแตกต่างกันด้วยฐานะ สถานภาพ แต่บ้านยังคงไว้ซึ่งการเป็นสถานที่พักพิง หลบภัย แต่จะเป็นอย่างไรเมื่อบ้านคือพื้นที่เสี่ยงภัยเสียเอง

เสาวรีนำเสนอภาพของสถานที่ก่อความรุนแรงทางเพศแตกต่างไปจากสถานที่ในความเข้าใจของคนในสังคมเกี่ยวกับการก่อเหตุฆาตกรรมว่าต้องเป็นพื้นที่เสี่ยงภัย เป็นสถานที่เปลี่ยว ซึ่งนำไปสู่การสร้างอคติทางเพศให้แก่เหยื่อว่าเป็นผู้พาตัวเองไปสู่เหตุเลวร้าย เพราะหากอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย การกระทำรุนแรงทางเพศก็คงไม่เกิดขึ้น สถานที่ที่เกิดขึ้นในงานของเสาวรีคือที่ที่ปลอดภัยที่สุดที่คนจะนึกถึง นั่นคือ บ้าน

จากนวนิยาย *ผู้หญิงกลางแดด* เหตุการณ์เกิดขึ้นกับเดือนเพ็ญในบ่ายวันหนึ่งหลังจากเธอกลับจากโรงเรียนคนเดียวและพบว่าที่บ้านไม่มีใครอยู่เพราะพ่อและแม่ต้องพายาไปหาหมอที่โรงพยาบาล จึงเป็นเหตุให้นายหมัด คนเลี้ยงวัวลงมือก่อเหตุข่มขืนเธอภายในบ้านพักของเธอเอง

เธอกลับจากโรงเรียนมาคนเดียว พี่สาวอีกสองคนกลับมาไม่พร้อมกัน เพราะอยู่คนละโรงเรียน พ่อกับแม่ยังไม่กลับจากที่ทำงานซึ่งเป็นโรงเรียนประถมอยู่ไม่ไกลจากบ้านนัก ที่ประตูล่องกุญแจดอกใหญ่ไว้ เดือนเพ็ญต้องเปิดกระป๋องความหาญแเจ้ที่แม่เคยให้ไว้อยู่พักใหญ่ เพราะนาน ๆ จะได้ใช้เสียที เมื่อเข้าไปในบ้านก็เห็นโน้ตที่แม่เขียนบอกให้รู้ว่าย่าไม่สบายกะทันหัน พ่อกับแม่พายาไปส่งโรงพยาบาล ชั่วโมงเดียวอ่านข้อความในจดหมายจบ เสียงประตูบ้านก็ดังเบา ๆ เมื่อมันถูกเปิดออกอีกครั้ง

“ไม่มีใครอยู่เลยหรอ” เสียงของผู้บุกรุกซึ่งเดือนเพ็ญจำได้ว่าเป็นเจ้าคนเลี้ยงวัวที่น่ากลัวคนนั้น ถามขึ้น หน้าตาของเขาดำเกรียม นัยน์ตาแวววาว (Saowari 2003, 32-33)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าบ้านที่แม้จะเป็นพื้นที่ส่วนตัวแต่กลับมีผู้บุกรุกเข้ามาทำร้ายเธอเองในที่ที่ควรจะปลอดภัย เดือนเพ็ญในวัย 14 ปี ถูกนายหมัดคนเลี้ยงวัวในหมู่บ้านข่มขืนในช่วงเวลากลางวัน โดยนายหมัดอาศัยช่วงเวลาที่ยังอยู่คนเดียวในบ้านพัก เข้ามาใช้กำลังข่มขืนเธอ การบุกรุกเข้ามาของคนแปลกหน้าในพื้นที่ที่น่าจะปลอดภัยที่สุดแสดงถึงปัจจัยเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้นในชีวิตของผู้หญิง การข่มขืนไม่ได้เกิดขึ้นนอกบ้านในพื้นที่ที่เปลี่ยวอีกต่อไป แต่ภัยร้ายสามารถคุกคามผู้หญิงได้แม้ในบ้านของตัวเอง

เสาวรีมีแนวคิดต่อความรุนแรงทางเพศจากการถูกข่มขืนอย่างชัดเจนว่าเป็นปัญหาใกล้ตัวผู้หญิง ทั้งจากการนำเสนอตัวผู้ก่อเหตุที่เป็นคนใกล้ตัวดังกล่าว รวมไปถึงสถานที่เกิดเหตุเช่นบ้าน พื้นที่ที่ไม่น่าจะเกิดเรื่องข่มขืนขึ้นได้ ซึ่งเธอได้เสนอทัศนะดังกล่าวไว้ในคำนำของนวนิยายเรื่อง *ผู้หญิงกลางแดด* ว่า

“...อันตรายจากแสงแดดจัดที่รายรอบตัวทำให้ข้าพเจ้านึกถึงอันตรายของผู้หญิงที่มีอยู่รอบด้านทั้งโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวเหมือนแสงแดดที่กำลังแผดเผาผิวกายแทบไหม้อยู่ในเวลานี้ ทุกย่างก้าวของผู้หญิงไม่ว่าจะสวยหรือไม่สวย อาจมีสายตาคู่หนึ่งที่จับจ้องมองมาอย่างประสคร์ร้าย...” (Saowari 2003, Preface)

เสาวรีเลือกใช้แสงแดดเป็นอุปลักษณ์ถึงภัยจากการข่มขืน เพื่อจะสื่อสารว่าการข่มขืนคือความเสี่ยงในความปลอดภัยของชีวิตผู้หญิง ไม่มีใครสามารถหลบเลี่ยงแสงแดดได้ เช่นเดียวกับการข่มขืนที่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา และในอีกด้านหนึ่ง ความเปรียบกับแสงแดดยังซ่อนนัยถึงปัญหาการข่มขืนที่ควรถูกเปิดเผยให้สังคมตระหนักรู้ มิใช่ซุกซ่อน ปิดบัง ภายใต้อ้อมอกของความอับอาย

หากมาคาดหมายถึงการสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรมที่ถูกประกอบสร้างและกลบเกลื่อนให้เป็นที่รับรู้เสมือนหนึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติ ที่ปกติ ถูกต้อง และชอบธรรม มายาคติเกี่ยวกับการข่มขืนที่ปรากฏในสังคมก็คือความคิดของคนในสังคมต่อผู้ก่อเหตุว่าต้องเป็นคนแปลกหน้าที่ไม่น่าไว้วางใจ รวมถึงมูลเหตุที่ผู้หญิงถูกข่มขืนก็เพราะความไม่เพียงสาต่อโลกจึงถูกหลอกหลอนหรือพวกเธอพาตัวเองเข้าไปพบความเสี่ยงในสถานที่และเวลาอันเฉพาะที่เอื้อให้เกิดการกระทำรุนแรง มายาคติเหล่านี้ถูกสร้างและผลิตซ้ำผ่านสื่อละครที่เห็นภาพฉากชัดเจน ผ่านข่าวที่มักเสนอภาพผู้กระทำผิดที่น่ากลัว ภาพทุ่งร้าง ป่าเปลี่ยว มุมตึก องค์ประกอบทางวรรณกรรมในงานเขียนของเสาวรีได้บ่อนเซาะและรื้อทำลายมายาคติดังกล่าวอย่างถึงแก่น อาจกล่าวได้ว่าการเสนอภาพความรุนแรงทางเพศจากการถูกข่มขืนที่ดำเนินต่อเนื่องมาตลอดในการสร้างงานเขียนของเสาวรีทำให้เธอตระหนักและเล็งเห็นถึงปัญหาที่ซ่อนอยู่อย่างชัดเจน

4. บทสรุป: งานเขียนของเสาวรีกับบทบาททางสังคม

เสาวรีเป็นนักเขียนหญิงที่มุ่งเสนอประเด็นความรุนแรงทางเพศที่เกิดกับตัวละครหญิงทั้งในนวนิยายและเรื่องสั้นอย่างต่อเนื่อง คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2557 การยืนหยัดสร้างสรรค์งานเขียนในประเด็นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงจุดยืนของเสาวรีที่ต้องการใช้งานเขียนสื่อสารประสบการณ์ที่เจ็บปวด ตลอดจนความรู้สึกของผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงทางเพศให้สังคมได้ตระหนักและเข้าใจพวกเธอมากขึ้น

เสาวรีใช้องค์ประกอบทางวรรณกรรมสร้างการรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศที่เกิดกับผู้หญิงที่แตกต่างไปจากมายาคติของสังคม นั่นคือ ความรุนแรงทางเพศไม่ได้เกิดจากพฤติกรรมของผู้หญิง โดยเสาวรีเลือกใช้ตัวละครหญิงที่เป็นเด็ก เพื่อตอกย้ำให้เห็นถึงสถานะผู้ถูกกระทำที่ไม่มีทางสู้ หรือหากใช้ตัวละครหญิงที่เป็นผู้ใหญ่ ตัวละครเหล่านั้นก็จะถูกขบั่นการเป็นเหยื่อของความรุนแรงในหลายระดับ ทั้งความรุนแรงทางกายจากการถูกข่มขืน ความรุนแรงทางใจที่เกิดจากความเจ็บปวดทางกายและเกิดจากการใช้คำนิยามผู้หญิงดีคือผู้ที่บริสุทธิ์ของสังคมมาตัดสินพวกเธอ และแม้แต่กระบวนการยุติธรรมที่ควรจะเป็นที่พึ่งของพวกเธอก็กลับซ้ำเติมด้วยขั้นตอนการสอบสวนที่ลดคุณค่าเลือดเนื้อและความรู้สึกให้เป็นเพียงแค่วัตถุ ในด้านของการวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการหรือขั้นตอนทางกฎหมายของคดีข่มขืนกระทำชำเราเราต้องถือว่าเสาวรีเป็นผู้มาก่อนกาลอย่างมาก เพราะจากช่วงเวลาในเรื่องสั้นของเธอเผยแพร่คือ พ.ศ. 2535 เป็นช่วงเวลาที่กระบวนการยุติธรรมยังไม่ให้ความสำคัญกับมิติด้านจิตใจของเหยื่อที่ถูกข่มขืน ความเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายเพิ่งปรากฏให้เห็นในปี พ.ศ. 2551 ณ จุดนั้นอาจกล่าวได้ว่างานเขียนของเสาวรีมีบทบาทเรียกร้องและชี้นำสังคมอย่างเห็นได้ชัด

ในด้านของผู้กระทำ เสาวรีได้สร้างตัวละครอาชญากรเป็นผู้ใกล้ชิดและผู้มีพระคุณของเหยื่อ ในด้านหนึ่งภาพจากตัวละครของเสาวรีกำลังวิพากษ์มายาคติของสังคมที่มีภาพจำของอาชญากรว่าเป็นผู้น่าสงสัย คนไร้บ้าน ผู้ใช้แรงงาน ฯลฯ เช่นเดียวกับสถานที่เกิดเหตุ เสาวรีตั้งใจใช้ฉากบ้านซึ่งมีมายาคติของความอบอุ่นและปลอดภัย เพื่อตอกย้ำให้ผู้อ่านตระหนักว่า ความรุนแรงทางเพศเป็นภัยใกล้ตัวและอยู่รายรอบผู้หญิงตลอดเวลา

กล่าวโดยสรุป แม้ตัวละครหญิงที่ถูกกระทำรุนแรงทางเพศในงานเขียนของเสาวรีจะมีภาพบางส่วนที่ซ้ำกับงานเขียนของนักเขียนอื่น ๆ นั่นคือ ภาพของความทุกข์ทรมานและเจ็บปวดจากประสบการณ์ความรุนแรงทางเพศที่ได้รับ แต่ด้วยรูปแบบวรรณกรรมที่เป็นเรื่องสั้นและนวนิยายที่มุ่งเน้นการสะท้อนสังคมมากกว่าการเป็นนวนิยายแนวรักหรือนวนิยายยอดนิยม จึงทำให้การผลิตซ้ำภาพความรุนแรงในงานเขียนของเสาวรีมีจุดมุ่งหมายและมีบทบาทหน้าที่ทางสังคมอย่างชัดเจน คือ การตอกย้ำผลกระทบจากความรุนแรงที่ทำลายชีวิตผู้หญิงตั้งแต่วันแรกที่พวกเธอถูกกระทำ ในด้านที่เป็นเอกลักษณ์ เสาวรีพยายามเชื่อมโยงปัญหาความรุนแรงที่ปัจเจกบุคคลได้รับเข้ากับความรุนแรงทางสังคมที่กระทำต่อปัจเจกอย่างเป็นลูกโซ่ เช่น การตัดสินผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อด้วยสายตาดูถูกและการนิโทษ การกดทับผู้หญิงด้วยบทบาทของความเป็นแม่ที่ต้องเลี้ยงลูกที่เกิดจากการถูกข่มขืนโดยไม่ตระหนักถึงความทุกข์ใจที่จะคงอยู่กับผู้หญิงไปตลอดชีวิต แม้งานเขียนของเสาวรีหลายชิ้นจะถูกเขียนขึ้นมากว่าสิบปีแล้ว แต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่าหลายแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศที่เสาวรีนำเสนอ ยังคงปรากฏวนซ้ำอยู่ในปัจจุบัน หรือแท้จริงแล้วในบางด้านสังคมไทยอาจไม่เคยเปลี่ยนแปลงเลย

รายการอ้างอิง

- Chutima Pragaswutisarn ชุตติมา ประกาศวุฒิสาร. 2009. Khwam ngiap thi song siang: Phuying kap khwam runraeng thang phet nai wannakam Thai ruam samai ความเจ็บที่ส่งเสียง: ผู้หญิงกับความรุนแรงทางเพศในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย [Loud Silence: Women and Gender Violence in Thai Contemporary Literary Works]. In *Kwam pen tham cherng wannasilp* ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์ [The Poetic Justice], ed. Suwanna Sathaanan, 139-197. Bangkok: Department of Comparative Literature, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Krittaya Achawanitkun and Kanokwan Thawawan. กฤตยา อาชวนิจกุล และกนกวรรณ ชาราวรรณ. 2005. Kanmueang rueang phet lae rangkai phuying: AIDS thaeng khwamrunraeng lae ying rak ying การเมืองเรื่องเพศและร่างกายผู้หญิง: เอ็ดส์ แท้ง ความรุนแรง และหญิงรักหญิง [Female's Gender and Body Politic: AIDS Abortion Violence and Lesbian]. In *Phet sathana lae phet withi nai sangkhom* เพศสถานะและเพศวิถีในสังคมไทย [Sex and Gender in Thai Society], ed. Amara Pongsapich, 269-340. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Matichon online มติชนออนไลน์. 2020. *Poet sathiti nakthot khadi khomkhuen duean la 100 - 200 khadi khao rueancham kueap song phan rai* เปิดสถิติ นักโทษคดีข่มขืน เดือนละ 100 - 200 คดี เข้าเรือนจำเกือบ 2 พันราย [Exposing the Statistics: 100-200 Rape Cases per Month, 2,000 Rape Convicts go to Jail]. https://www.matichon.co.th/local/crime/news_2196563, accessed December 21, 2021.
- MGR online ผู้จัดการออนไลน์. 2021. *Sao yuea sip ek kha tua tai thuk chamrao sunkanbin thobo lopburi choe suep changwat bip chop thi thaorai* สาวเหยื่อสืบเอกฆ่าตัวตายถูกฆ่าเราศูนย์การบิน ทบ.ลพบุรี เจอสืบจังหวัดบึงบอที่เท่าไร [Victim was Raped by the Sergeant at Army Aviation Center Suicide after was Asked How much of Compensation Cost]. <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9640000125174?fbclid=IwAR0nHOqS84UgtR>, accessed December 20, 2021.
- Phraratchabanyat kaekhai phoemtoem pramuan kotmai withi phicharana khwam aya (chabub thi 28) พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 28) [The Amending Act of Criminal Procedural Law]. (2008, February 7). *Ratchakitchanubeksa* ราชกิจจานุเบกษา [Government Gazette] 125(30ก): 1-15. <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/030/1.PDF>
- Saowari เสาวรี. 1999. *Phap Luang* ภาพลวง [Illusion]. Bangkok: Praphansarn press.
- Saowari เสาวรี. 2003. *Phuying Klang Daet* ผู้หญิงกลางแดด [A Woman Under the Sunlight]. Bangkok: Praphansarn press.
- Saowari เสาวรี. 2014. *Cha lap ta long dai yangrai* จะหลับตาลงได้อย่างไร [How Could I Close My Eye]. Bangkok: Praphansarn press.
- Sukhuma Aroonjit สุขุม อรุณจิต. 2019. Khwam runraeng thang phet: Bot sathon khwam mai samoephak rawang phet ความรุนแรงทางเพศ: บทสะท้อนความไม่เสมอภาคระหว่างเพศ [Sexual Violence: The Reflection of Sexual Inequality]. In *Rai-ngan suepnueang kan sammana wichakan nueang nai okat*

- kansathapana khana sangkhomsongkhrosat motho pi thi 65 รายงานสืบเนื่องการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ. ปีที่ 65 [Proceedings in Academic Seminar in the Occasion of the Establishment 65th Year Anniversary of Faculty of Social Administration], ed. Phuchong Senanuch, 167-178. Bangkok: Faculty of Social Administration, Thammasat University.
- Thairath online ไทยรัฐออนไลน์. 2014. *Poet faem 5 khadi khatakam chot kha khomkhuen sathuean sangkhom* เปิดแฟ้ม 5 คดี ฆาตกรรมโหด ‘ฆ่า-ข่มขืน’ สะเทือนสังคม [Reveal 5 Lawsuits of Immortal Murderer ‘Raped and Killed’ Social Impacted].
https://www.thairath.co.th/content/435322?fbclid=IwAR1Gj43_1SNNEgGc-6WRGElr86LYKB6WmugWc, accessed December 20, 2021.
- Whitchuta Itsaranuwat วิชชุตา อิศรานูวรรณ์. 2009. “Yuea khomkhuen ying nai lokkathat khong phanakngansopsuan chai” เหยื่อข่มขืนหญิงในโลกทัศน์ของพนักงานสอบสวนชาย [Perspectives of Male Investigators on Female Rape Victims]. Master thesis, Chulalongkorn University.
- Wichai Sirat et al. วิชัย ศรีรัตน์ และคณะ. 2013. *Sap sitthimanutsayachon nai krabuankan yutitham lae sitthimanutsayachon sueksa ศัพท์สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนศึกษา* [The Vocabulary of Human Rights in the Process of Judgement and The Human Rights Study] (Vol. 2). Bangkok: National Human Rights Commission of Thailand.